

Mia Laiho kok

Kirjallinen kysymys riskiryhmien suojaamisesta koronatartunnalta ja hoitohenkilökunnan testaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Uudenmaan ja muun Suomen välinen liikenne on suunnitteilla sulkea valmiuslain 118 §:n nojalla 27.3 alkaen ainakin 19.4.2020 saakka. Rajat ylittävä liikenne tulee vähenemään, kun rajan ylittävä vapaa-ajan matkailu on kielletty. Tällä erityistoimella pyritään välttämään taudin räjähdysmäistä leviämistä muihin maakuntiin. Uudenmaan eristämistä on perusteltu sillä, että kaikista sairaalahoitossa olevista koronaviruspotilaista 75 prosenttia on Uudellamaalla, ja Uudellamaalla tehohoidon kapasiteetti on parempi muuhun Suomeen verrattuna. Koronaviruksen ilmaantuvuus on erityisen korkea useissa Uudenmaan kunnissa, kuten Helsingissä, Espoossa, Kauniaisissa, Vantaalla, Sipooissa, Inkoossa, Raaseporissa, Siuntiossa ja Lohjalla.

THL:n määrittelyn mukaan yli 70-vuotiaiden lisäksi vakavan infektiovaaran riskiryhmiin kuuluvat henkilöt, joilla on vaikea-asteinen sydänsairaus, huonossa hoitotasapainossa oleva keuhkosairaus, diabetes, johon liittyy elinvaurioita, krooninen munuaisten tai maksan vajaatoiminta, leukemia- ja lymfoomapotilaat ja potilaat, joilla on vastustuskykyä heikentävät lääkitys.

Kun Uusimaa todennäköisesti tullaan eristämään ja tartunnat Uudenmaan sisällä lisääntyvät, niin Uudenmaan ihmisten tartuntariski kasvaa. Voidaan myös olettaa, että Uudellamaalla riskiryhmään kuuluvat henkilöt ovat suuremmassa riskissä sairastua koronainfektiioon. Suuri määrä ihmisiä pienemmällä alueella tulee nostamaan tartunnan riskiä. Uudellamaalla on paljon palveluja ja ihmisiä verrattuna muihin maakuntiin. Riskiryhmien suojelemiseksi palveluiden, kuten kauppojen hygienian tulisi olla erityisen hyvää.

Riskiryhmät joutuvat asioimaan kaupassa, ellei heillä ole sellaista apua, joka voisi sen heidän puolestaan tehdä. Meillä on myös paljon riskiryhmään kuuluvia ihmisiä, joiden vanhemmat tai joku perheenjäsen käy töissä. Perheenjäsenten kautta tuotu tartunta on mahdollinen.

Riskiryhmiin kuuluvat joutuvat myös käyttämään perusterveitä ihmisiä enemmän sairaaloiden ja terveyskeskusten palveluita. Riski saada tartunta näissä palveluissa kasvaa, jos asiaa ei ole yksiköissä huomioitu riittävällä tavalla. Pelko sairastua on todellinen. Riskiryhmiin kuuluvien potilaiden tartuntariski tulee minimoida. Vaikka suosituksena on pysyä kotona, niin monen on liikuttava itse julkisilla paikoilla ja käytävä sairaaloissa perussairauksiensa takia. Hygieniä, ohjeistus ja riskien minimointi ovat nyt avainasemassa näiden ihmisten tartunnan saamisen ehkäisemiseksi. Jos esim. syöpähoitossa käyvä ihminen saa koronainfektion, on taudin aiheuttama kuolemanriski moninkertainen.

Kirjallinen kysymys KK 202/2020 vp

Olisi erityisen tärkeää, että riskiryhmään kuuluvat ihmiset pääsisivät helposti ja turvallisesti testaukseen. Näihin ryhmiin kuuluville riittävän ajoissa tehty testaus voi pelastaa hengen. Riskiryhmään kuuluvia ihmisiä testataan koronan kannalta edelleen samoissa pisteissä muiden potilaiden kanssa. Heitä ei tulisi altistaa testauspisteiden tartuntavaaroille. Julkisessa keskustelussa on nousut esille riskiryhmään kuuluvien ihmisten huoli saada tartunta viimeistään testauspisteillä. Riskiryhmille riskialttiimpia paikkoja ovat testauspisteet, mikäli he joutuvat odottamaan testausta samassa tilassa oireellisten potilaiden kanssa. Riskiryhmien testaus tulisi hoitaa ennemminkin esimerkiksi kotikäynneillä tai drive-in-tyyppisissä paikoissa, ettei heidän tarvitse altistua julkisten testauspisteiden odotustiloille. Myös testauspisteiden hygienian on oltava niin hyvää, ettei testaukseen meneminen itsessään jo pelota riskiryhmään kuuluvia. Testauspisteillä tulisi vähintään olla hanskat ja maskit kaikille sekä turvavälistä olisi pystyttävä pitämään huolta ja odotusaika testaukseen olisi pidettävä mahdollisimman lyhyenä. Kenenkään ei tulisi pelätä saavansa tartuntaa testauspisteellä.

Viime päivinä lehdistä on myös saatu lukea myös tapauksesta, jossa lasten syöpäosastolla työskennellyt hoitaja oli sairastunut koronaan. Työntekijät, jotka ovat oireettomia, saattavat tartuttaa. Heidät pitäisi testata, jotta voidaan turvallisesti hoitaa potilaita. Hoitajien testaamattomuus on riski potilaille, etenkin kun otetaan huomioon taudin tarttuvuus jo muutamia päiviä ennen oireiden ilmaantumista. Jos tautiketjuja ei saada kiinni, ihmiset jäävät tartuttamaan virusta muiden joukkoon. Hoitajien ja lääkäreiden testaamattomuus on riski erityisesti niissä paikoissa, joissa hoidetaan vastustuskyvyltään alentuneita ihmisiä; lapsia tai aikuisia.

Julkisessa keskustelussa on myös ihmetelty STM:n tasolta saatua muuttuvaa ohjeistusta vanhusien kotihoitoon koronakriisissä. THL:n mukaan kotihoidossa oli vuoden 2018 lopussa 75 000 henkilöä. Kunnilla tulisi olla näiden riskiryhmiin kuuluvien ihmisten hoitoon yhtenäiset STM:n tasolta tulleet ohjeet, jotta taudin leviäminen pystytään minimoimaan. Hoitajilla tulee olla selvää, mitä ja miten kotihoidon asiakkaita hoidetaan turvallisesti. Erityisen haastavaksi kotihoidon tilanteen tekee se, että yhden asiakkaan luona voi käydä kuukaudessa yli 60 hoitajaa. Ohjeistusten tulee olla kunnossa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten suojataan riskiryhmiä ja varmistetaan, että riskiryhmään kuuluvien tartuntariskit eivät kasva samalla, jos Uusimaa eristetään,

miten turvataan, että muiden sairausasioiden takia riskiryhmiin kuuluvat (syöpähoidoissa olevat, perussairaat yms.) sote-palveluissa asioivat tai hoidossa olevat voivat turvallisesti asioida hoitoyksiköissä ilman pelkoa tartunnasta,

aikooko hallitus lisää sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön testauksia asiakkaiden riskin vähentämiseksi,

aikooko hallitus aloittaa sote-henkilöstön testaukset myös oireettomille työntekijöille riskiryhmien suojelemiseksi,

Kirjallinen kysymys KK 202/2020 vp

miten hallitus varmistaa, että syöpähoitoja ja immuunipuolustusta alentavia lääkkeitä käyttävät eivät altistu tartunnalle asioidessaan tai ollessaan hoidossa terveydenhuollon yksiköissä ja

aikooko hallitus ohjeistaa kuntia kotihoidon hoitajien vaihtuvuuden vähentämiseksi?

Helsingissä 27.3.2020

Mia Laiho kok